

2020

DK memoria

SAN TELMO
MUSEOA

© Oskar Moreno

Antton Elizegiren argazki erakusketa.

2 020. urtea oso urte zaila izan zen San Telmo Museoarentzat. Martxoan, koronabirusa hedatzeak goitik behera aldatu zituen programazio eta funtzionamendu aurreikuspenak, eta ziurgabetasun eta guzti aurrera egiten ikasi behar izan genuen.

Martxotik ekainera bitarte, aurrez aurreko jarduerarik egin ezin izan zenez, museoak alderdi digitalari heldu zion, eta hala jarduerekin nola ondarearekin eta bildumekin zerikusia zuten jarduerekin lotutako edukiak eraman zituen plano horretara; besteak beste, **#STMLoMás** ekinbidea.

Berriro ireki zenean, ekainaren 2an, museoa leku seguru bihurtu zen kulturaz gozatu ahal izateko. Aurreikusita zeuden erakusketa batzuk 2021. urtera atzeratu ziren, eta, oro har, eskaintza berrantolatatu egin zen. Jarduerak,

berriz, egoerara egokitu behar izan ziren, eta aurrez aurrekoa eta digitala parekatu genituen, baita emaitza onak jaso ere.

2021. urterako geratu ziren, besteak beste, **Elkanoren** erakusketa edo **artista emakumeek** bildumetan duten presentziari buruzkoa.

Bizi izandako egoera halakoa izan arren, balantzean irakurketa positiboa egin dezakegu burututako proposamenen kalitateari eta geure funts eta proiektuek izandako garrantziari eta presentziari dagokienez. **Antton Elizegiren** argazkien erakusketa eta **Deabrua ote** izenekoa, martxoan itxialdia hastean martxan zeuden, eta luzatu egin ziren bisitari gehiagori ikusteko aukera emateko.

Uztailaren hondarrean, urteko bitxietako bat inauguratu zen, **Postigo. Crónica de una época**, eta milaka lagunek aukera izan

zuten atzera begira jartzeko, **Fernando Postigo** argazkilariak lanean jardundako hamarkadetan hartutako irudiei esker.

SOS Arrazakeriarekin elkarlanean, **Mila eskuren isilpeko lana** erakusketak beren arreta eskaintzen diguten hainbat pertsonaren aldarrikapenak jarri zituen ikusgai. Horietako askok oso baldintza eskasetan jardun behar izaten dute maiz.

Geure funtsak, bai museoarenak eta bai Gipuzkoako Aldundiarenak, protagonista izan ziren **Urgullen magalean** erakusketan, zeinarekin 2021. urtean sartu garen.

Ezin aipatu gabe utzi 2020an ere **sorkuntza garaikideak** izan duen garrantzia. **Urgullen magalean** erakusketak berak bazuen egungo sorkuntzaren atal bat, lau artista gazteren grabatuak biltzen zituen: **Xare Álvarez, Mikel R. Pejenaute,**

Ainize Txopitea eta **Julen Agirre**.
Eta **Museo Bikoitzaren** bigarren edizioan, berriz, **Erlea Maneros Zabala** izan genuen, zeinaren proiektuak pandemiaren eragina nozitu zuen ezinbestean.

Bestetik, 2020an **Artea abian** proiektua jarri zen martxan, **Nagore Amenabarro**ekin, Kutxa Fundazioa lankide genuela. Proiektu honek aukera ematen die ibilbidearen hasieran diren artistei ingurune profesionalean erakusketa egiteko.

Guztira, **zazpi erakusketa** izan ziren, baina, zoritxarrez, ez zuten izan aurreko urteetako bisitari kopurua.

Hain zuzen ere, pandemiaren eragina biltzea, eta bereziki **konfinamenduak** gure bizitzetan izan zuena, izan zen aldi horretan martxan jarritako ekinbide baten helburua. **Pandemiaren lekukotzak** izenburupean, museoak argazkiak, bideoak, marrazkiak, idatziak eta abar bildu zituen, ehundik gora lagunek igorritakoak. Material horrek, hemendik denboraldi batera, bizi izandakoa gogoratzen lagunduko digu, eta aldi horren lekukotza emango du.

Urgull aplikazioaren aurkezpena.

Museoaren barne-lanak, bestalde, aurrera jarraitu zuen bizitasun handiz, eta bildumetako objektu asko zaharberritu, inbentarioan jaso, berrikusi eta ikertu ziren: metala, papera, zura eta pintura, eta arreta berezia eskaini zitzaizen argazki-funtsei. Kontsulta kopurua ere aurreko urtekoen parekoa izan zen, bai barne baita kanpo kontsultena ere. Era berean, zenbait interbentzio egin ziren erakusketa iraunkorrean: museografia berriak zenbait arlotan, egokitzapenak, seinaleetika hobetzea, eta abar.

Nabarmentzekoa da, halaber, bildumei buruzko informazioa partekatzeko helburuz egindako lana, Eusko Jaurlaritzaren **EMSIME** datu base partekatua programan.

2020an jarri zen martxan **Urgull app**-a ere: ibilbide bat mendian zehar, ondarearen eta naturaren aldetik ikusteko dituenak erakusteko. Eta **museoko denda** ere martxan jarri zen, bildumekin eta erakusketa iraunkorrek zuzen zuzen erakutsia duten zenbait produktu salgai ipinita.

Urtearen amaierarako, **online leihatila** bat jarri genuen martxan museorako sarrerak erosteko eta doako jardueretarako lekua erreserbatzeko.

ONDAREA: BILDUMAK ETA DOKUMENTAZIOA

2020. urtean, 58 objektu eta artelan eskuratu genituen erakusketarako edo dohaintza bidez, denak ere kulturarekin eta euskal gizartearekin zerikusia zutenak.

Museoak argazkiak, bideoak, marrazkiak, idatziak... jaso zituen

Tartean, **Joaquín Labayen** arkitekto arrazionalistak diseinaturiko altzariak, Donostiako kasino zaharraren argazki-negatiboak eta zenbait gauza bitxi, hala nola Donostiako bizikletak konpontzeko tailer zahar batean erabiltzen zen astoa.

Baina 2020an museoan ezer nabarmentzekotan, erositako artelanak nabarmendu behar. Honako egile hauen lanak erosi ziren: **Erlea Maneros, Marta Cárdenas, José Zugasti, Cristina Iglesias, Vitxori Sanz, Pello Irazu, Bonifacio Gómez, Maite Rocandio, Blanca Oráa, Angel Bados, Gustavo Maeztu, Aurelio Arteta, María Cueto, Elena Mendizabal, Barbara Stammel** eta **Pablo Uranga**.

Urtean zehar, bildumako **39** pieza atera ziren mailegutan beste erakunde batzuek antolatutako aldikako 12 erakusketatara. Horiei gehitu behar zaizkie San Telmo Museoak berak ekoizitako aldikako erakusketetan jarri ziren piezak. Museoaren bildumako **78** pieza jarri ziren **Urgullen magalean** erakusketan, **Antton Elizegiren**

Fernando Postigo, *Postigo. Crónica de una época*.

ehun argazkitik gora, berriz, **Atzera Begirako Poetika** izenekoan, eta **Fernando Postigo**ren ehun argazki baino gehiago, halaber, **Postigo. Crónica de una época** erakusketan.

Gordailuan, ohiko erregistro zereginez gain, markodun objektuak biltegitatzeko orraziak konpaktatzeko lanak egin ziren, tiraderetan gordetako bildumak berrikusteko eta berregokitzeko lanak, eta zenbait udal biltegitatik ekarritako eta inbentariatu gabeko piezak berrikusteko eta erregistratzeko lanak.

Bildumen erregistroari eta dokumentazioari dagokionez, prozesua normaltzen jarraitu genuen, zeregin bereziki zaila, lana dokumentazio sistema desberdinetan koordinatu beharra baitzegoen (**Gordailua, EMSIME**), eta azken urteotan museoaren bilduman sartutako erregistro kopurua handia izan baita.

Eta kanpo kontsulten zerbitzuari dagokionez, kontsulta eta erreproduzitzeko edo argitaratzeko irudi eskaera askori erantzun

zitzaien, aurreko urteetan bezainbati. Barneko kontsultek eta dokumentazio zerbitzuak ardura handia zuten, batez ere geuk ekoiztako erakusketen antolakuntzari erantzun beharragatik, hala nola **Atzera Begirako Poetika, Urgullen magalean, Postigo. Crónica de una época** eta **Kearen eta lanbroaren artean: Sigfrido Koch Bengoechea**, zeina 2021an inauguratu baita.

KONTSERBAZIOA ETA ZAHARBERRITZEA

Aldi baterako erakusketak

Departamendu honen ardura izan ziren urtean zehar museoan egindako erakusketen kontserbazio eta zaharberritze lanak. Erakusketa horietan, ikuskatu eta kontrolatu egin ziren bilgarria ipintzeko eta kentzeko lanak, obrak muntatzeko eta desmuntatzekoak, elementu museografikoak, klima baldintzei eta baldintza grafikoei buruzko datuak jartzea, eta kontserbazio eta kalteen txostenak egin ziren. Era berean,

larrialdi planak ere prestatu ziren erakusketa batzuetarako.

Urgullen magalean erakusketak eskatu zigun arreta handiena; izan ere, urtearen hasieran jarri zen martxan Urgulleko grabatuak kontserbatzeko eta zaharberritzeko proiektua, goitik beherako ikuskapena egin ondoren. Liburutegiko ale historiko batzuk ere zaharberritu ziren. Guztira, **44** grabatu eta **4** liburu zaharberritu eta berregokitu ziren.

Bestalde, museotik kanpora joan ziren piezak mailegatzeko baldintzak zehaztu eta idatziz jarri ziren, baita formulario berriak diseinatu ere, horretarakoxe pentsatuak, arreta berezia eskainiz kontserbazio prebentiboari.

Erakusketa iraunkorra eta Gordailua

2020an zaharberritutako lanen artean, honako hauek nabarmen daitezke: **La toilette de Diana** eta beste margolan batzuk, aldikako erakusketetarako utziak –**Goenaga, Mari Paz Jiménez, Ortiz Echagüe**–,

Urgullen magalean erakusketa.

Serten **Altar de la Raza**, Txomin

Badiolaren eskultura, Aieteko Jauregiko lisaketa mahaia, eta bizikletentzako astoa.

Erakusketa iraunkorrean, pieza zaharberrituak erakusleihenetan birkokatze euskarriak diseinatu eta egin ziren: hiru txapel karlista, Voluntarios de la Libertad miliziaren bandera eta Errepublikaren bandera.

Kaxak berrerabiltzeko proiektu bat jarri zen martxan, Museoan eta **Gordailuan** egiten den artelanen garraioa modu jasangarriagoan egiteko asmoz.

Gainera, berriki sartu diren argazki bildumen kontserbazioan eta egokitzean lan egin zen, oso material ugaria da, eta **formulario digitala diseinatu zen**, museoko datu baseari lotua, kudeaketa eta artxibatze eraginkorrak erraztuko dituzten txostenak egiteko. **Gordailuak** espazio itxi bat prestatzen jardun zuen, halako bildumekin aritzeko egokia, giro aseptikoa eta ingurugiro aldetik oso zehatza behar izaten baitute.

Deabrua ote erakusketa.

Urgull eta Aquariuma

Urgulleko kanoietan ere zenbait lan egin ziren: zaharberritzeak eta mantenimendu lanak, **Damen Bateria**n ekintza bandalikoak izan ondoren; Aquariumaren kanpoaldeko kanoiak gurdi berrietan ipini ziren; eta, azkenik, **Gordailutik** museoko klaustroa eraman ziren Napoleonen Bolborategiko hamar kanoi zaharberrituak, aldi batez ikusgai egon daitezzen.

ALDI BATERAKO ERAKUSKETAK

Aldi baterako erakusketen programari ere eragin zion osasun larrialdi egoerak. Ondorio nagusia **Bidairik luzeena** izenekoa, berez udako erakusketarik handiena izango zena, 2021. urtera atzeratzea izan zen; **Ikusgarritasunaren logikak** ere atzeratu zen, emakume artistek San Telmo Museoan eta Gordailuan duten presentzia aztertzen duen erakusketa.

Azkenean gauzatu zen erakusketa programan, nabarmentzekoa da museoaren beraren funtsen garrantzia, azken urteotan egin diren dohaintza akordioen emaitza, baita gure inguruko artista garaikide batzuen proposamenak ere.

Lehenik, **Atzera Begirako Poetika** nabarmendu behar dugu, **Antton Elizegiren** argazki funtsa, museoari berriki dohaintzan emandakoan oinarritua, zeina **10.818 lagunek** bisitatu baitzuten. Erakusketak Elizegik azken mende erdian egindako argazki ibilbideari jarraitzen dio. Irudiek gure landa eta hiri ingurunean gertatu den

Argazkilaritza tailerra.

eraldaketa handia islatzen dute, eta nabarmen gelditzen dira naturaren presentzia eta zuri-beltzen arteko kontrastean oinarrituriko estiloa.

Beste erakusketa bat berriki dohaintzan emana **Postigo. Crónica de una época** izan zen, kasu honetan Fernando Postigo kazetari grafiko donostiarraren funtsean oinarritua. Erakusketak argazkilar horrek 1977 eta 2001 urteen artean *La Voz de España* eta *El Diario Vasco* egunkarientzat egindako lanaren ale hautatu batzuk biltzen ditu. Irudietan, balio dokumentala gailentzen da, gure herriak urte horietan bizi izandako asaldura sozial eta politiko handia islatzen baitute. Erakusketak arrakasta handia izan zuen ikusleen aldetik, eta nahiz eta **edukiera murrizketak** izan, **9.051 lagunek** bisitatu zuten.

Gure funtsekin egindako erakusketei dagokienez, aipatzekoa da **Urgullen magalean** izenekoa ere, zeinak Donostia gai nagusi duten estanpak biltzen baititu, eta erakusten duen nolako bilakaera izan zuen

Museo Bikoitza programan parte hartu zuen Erlea Maneros Zabala artistak.

grabatuaren teknikak XVI. eta XIX. mendeen artean. Erakusketa San Telmoko eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren funtsekin egin zen, eta, horri esker, sakondu egin da bi erakundeon arteko lankidetzak, eta, aldi berean, tarte bat eskaini zitzaion sorkuntza garaikideari, nola eta lau artista gipuzkoar gaztek parte hartzearen bidez.

Nabarmendu ditzagun, halaber, **erakusketetara egindako bisita birtualak**, dela elkarriketen bideoen bidez, dela tour bat eginez, kasu honetan **Second Canvas app-a** medio.

Nabarmenezko, era berean, klasikoaren eta garaikidearen arteko loturagatik eta erakundeon lankidetzagatik, **Deabrua ote** erakusketa ibiltaria, zeinak deabruaren gaian eta Bruegheldarren unibertso plastikoan sakontzen baitu, Antoine Rogers artista belgikarrak egindako berrirakurketa garaikidearekin batera. Valladolideko Museo Nacional de Escultura-rekin eta Asturiasko Museo de Bellas Artes-ekin batera egin zen, eta **10.093 lagunek** bisitatu zuten.

Sorkuntza garaikideari dagokionez, azpimarratzekoa **Erlea Maneros Zabalak Museo Bikoitza** programan parte hartu izana. **Maneros Zabalak** Ibon Aranberriri hartu zion txanda programa honetan, eta lanaren emaitza, pandemiaren eraginpean hau ere, **Norusta** erakusketan gauzatu zen. **Jose Mari Zabala** da **Museo Bikoitzan** parte hartuko duen **hurrengo artista**.

Amaitzeko, azpimarratu beharra dago 2020an **Artea Abian** programa jarri zela martxan, oraingoz ibilbide

profesionalaren hasieran dauden artistak bultzatzeko pentsatua. Proiektua Kutxa Fundazioarekin lankidetzan egin da, eta lehen ediziorako **Nagore Amenabarro** izan zen artista gonbidatua. **Platina** proposamena aurkeztu zuen museoko laborategian. Gune horixe erabili zen **Mila eskuren isilpeko lana** erakusketa egiteko ere, SOS Arrazakeriarekin lankidetzan.

JARDUERAK

Jardueren programa izan zen osasun larrialdiak kaltetuenetako bat: museoa itxi eta jarduerak bertan behera geratu ziren, eskaintza segurtasun eta osasun neurrietara egokitu behar izan zen, edukiera murriztu, bisita gidatuetan mugatu egin zen jende kopurua, ordutegiak...

Egoerari aurre egiteko modu bat kultur eskaintza ingurune digitalera eramatea izan zen: **hitzaldiak eta mahai inguruak online formatuan eta aurrez aurre eskaini ziren, eduki digital jakin batzuk sortu, dinamika mistoak**

© Oskar Moreno

Plus 55 kultur bisitak.

(aurrez aurrekoa eta digitala konbinatuz), streamingak, eta abar.

Gaien aniztasunari eta formatu ezberdinei heldu zieten museoaren jarduerak: **autore bisita gidatuak eta bereziak, musika jarduerak, hitzaldiak eta mahai inguruak, solasaldiak eta topaketa informalak, artista tailerrak, haur eta familientzako programak, ekitaldiak...**

Proposamen horiek guztiek leku dinamikoa bihurtu dute museoa, eta interes eta sentiberatasun

desberdinei irekia. Jarduera horietako asko errazago egiteko, museoak **lekuak erreserbatzeko sistema bat jarri zuen martxan webgunearen bitartez.**

Aldikako erakusketa guztiek izan zuten **doako jardueren programa**, jendea erakartzeko eta hainbat ikuspuntutatik egindako irakurketak izan zitezen.

Orobat, museoarekin eta erakusketa iraunkorarekin lotutako jarduerak ere izan ziren, eta **bi ekinbide nabarmendu ziren, biak ere bildumako artelanen zabalkundea eta azterketa sustatzeko:** Fernando Golvanok emandako mintegia, ***Bajo el signo de la melancolía en las artes***, eta ***Miradas personales*** hitzaldi zikloa, zeinak 2021ean jarraituko baitu.

Urteko lehen hiruhilekoan, **Elkano Zikloak**, munduaren lehen biraren eta bere ondorioen ezagutzan sakontzeko hileroko hitzorduak, oso harrera ona izan zuen jendearen aldetik. Gainera, urteroko jardunaldiak egin ziren, **Aranzadi Zientzia Elkartearen Arkeologia eta Etnografia jardunaldiak**, baita **San Telmo Museoaren Adiskideen Elkartearen Hileko Obrari** buruzko hitzaldiak ere, hileko lehen igandean. Nabarmenezkoa da **Ondarearen Europako Jardunaldien** inguruan eratutako programazio zabal eta askotarikoa, **Ondarea eta Hezkuntza** gai nagusitzat hartuta, proposamen berritzaileekin, hala nola helduentzako lantegiak eta topaketa profesional bat museoetako hezkuntza proiektuei buruzko gogoeta eta esperientzien inguruan.

2020an indartu egin zen **euskara** gure kulturaren **ondare berezi gisa sendotzeko** helburua duen zehar-lerroa, programazioa eta beste eragile batzuekiko lankidetzara areagotuz (Bagera Elkartea, Galtzagorri Elkartea, iAmetza, Euskaraldia...).

Eta ezin ahaztu **kultur aisialdirako** egindako proposamenak. Eskola ingurunetik kanpoko **haurrentzako jarduerak** eta familientzako jardueren programa lan ildo sendoa bihurtu dira dagoeneko museoan. Esate baterako, hurrei eta familiei zuzendutako programazioak arte sorkuntza eta ezagutza sustatzea du helburu, jolasaren bitartez, modu ludiko eta erakargarri batean. Urtearen ezaugarri bereziak zirela eta, jarduerak bestelako formatuetan egin ziren: **aurrez aurreko lantegia, artista eta sortzaileek ere parte hartuz** (berezi nabarmenezkoa 1 eta 4 urte artekoentzako eskaintzak izan zuen harrera ona), **euskal kulturaren, artearen inguruko jardura fitxak, eta San Telmo Museoaz familian eta modu autonomoan gozatzeko aldikako erakusketak.**

Gainera, mantendu egin zen zenbait estilotako musika programazioa, **Udalaren Musika eta Dantza Eskolarekin, Francisco Escudero Kontserbatorioarekin eta Musikagileak-ekin (Musika Garaikideko Zikloa)** urtero dugun lankidetzari esker. Museoan **Jazzaldiko** eta **Musika Hamabostaldiko** kontzertuak izan ziren berriz ere, eta zenbait ikuskizun eszeniko programatu ziren, hala nola **Erritu, Kukairena, Iparraguirre 7** eta **Kolore Festa. Jose Luis Zumeta in memoriam.**

Nagore Amenabarroren

Platina erakusketa.

Hitzak irudi, Maushaus.

ERRONKAK

Erronkak lerroko programazioari dagokionez, bertan behera geratu zen, pandemia zela eta. Une horretara arte, nabarmentzekoa **Vandana Shivaren** eta **Adela Cortinaren** presentzia, bi erreferente zein bere esparruan. Handik aurrera, **online** formatuan ekin zitzaion berriro jarduerari, **Europar Elkarrizketak** zikloarekin eta **Death Café** saioekin, doluaren inguruan, hain zuzen ere oso harira zetorren gaia. Urtea ixteko, **Agorak** zikloa, klima aldaketari buruz, non **Yayo Herrero** eta **Olga Rodríguez** hartu zuten parte.

HEZKUNTZA

Ohiz kanpoko urtean, museoa itxita egon zen bitartean, **Hezkuntza Komunitateari hezkuntza materialak eskaintzea** izan zen **Hezkuntza Sailaren** ahalegina, bai irakasleei baita familiei ere. Gero, jendea **museoa berriro ireki**

zitzaionean, hezkuntza lanari berrekiten saiatu zen, oso egoera bihurrian, edukiera mugak zirela-eta osasun neurri zorrotzen ondorioz. Ondorioz, bisitarien kopurua nabarmen jaitsi zen.

2020an zehar, 2.977 lagun etorri ziren museora, 249 taldetan, bisita gidatuak egitera eta Hezkuntza Sailaren proposamenetan parte hartzera: jaitsiera nabarmena kopuru aldetik, aurreko urtearen datuekin alderatuta. Kopuru horretatik etorri ziren gehienak ikasleak izan ziren (%59), eta dezente gutxiago gizarte taldeak (%10). Beste guztiak, beren kontura etorritako partikularrak izan ziren (%31). Bisita instituzionalak bertan behera geratu ziren urte osoan, eta ia ez zen izan tour operadoreenik.

Datuok aditzera ematen dutenez, nahiz eta edukiera mugatuak eta murrizketak izan, herritarrek museora etorri nahian jarraitu zuten, eta horren

erakusgarri da Plus 55 kultur bisitek oso harrera ona izaten jarraitu zutela, gidariei esker.

Udazkenean, hautatu eta testuingurura egokitu ziren maila guztietako hezkuntza programak, eta halaxe jakinarazi zitzaien ikastetxeei.

Hezkuntzari dagokionez, nabarmentzekoa hirugarren aldiz segidan egin zirela **Dolugelan Jardunaldiak, Bidegin Elkartear**ekin eta **Donostiako Irakasleen Orientaziorako Zentroa**ekin lankidetzan. Jardunaldi horietan, Hezkuntza Komunitateko 100 lagunek hartu zuten parte, gehienak irakasleak eta gurasoak. Online jardunaldi horietan, museoak **Heriotza egunerokoan...** maleta didaktikoa aurkeztu zuen. Hezkuntza material hori erakusketa iraunkorrean aurkezten den ehorzte ondarean dago oinarritua, eta 20 proposamen eta baliabide ditu heriotzaren gaia lantzeko hezkuntza maila guztietan.

DOKUMENTAZIO ZENTROA - LIBURUTEGIA

Museoko **liburutegiak** jarraitu egin zuen **Gabriela Cendoya Bergarecheren** (GCBC) argazki liburuen bilduma hedatzeko lanetan, jarduerak antolatuz, funtsak katalogatuz eta bildumarentzako orri-markatzaile bat argitaratuz. Zailtasunak zailtasun, **J. M. Ramírez-Suassi** eta **Jon Cazenave** artistak etortzea lortu zen; museoan izan ziren biak beren lanak aurkezteko, **Fordlandia 9** eta **Galerna**, hurrenez hurren. **Online**, berriz, **Naroa Pérez Iguaran** Londresen bizi den artista donostiarraren hitzaldia izan genuen (**Trail of touch**), baita Salvi Danés argazkilarikatalanarena ere (**A les 8 en el bar Eusebi**).

Orobat, ikus-entzunezko bat ekoizteko aukera probestu zen, non **Nagore Legarreta** argazkilarik gipuzkoarrak sorkuntza ariketak proposatzen zituen, edonorentzako modukoak, GCBC bildumako argazki liburuak irakurri ondoren. Material hura Interneten jarri zen, eta oso harrera ona izan zuen.

Novis corpus argazki liburuaren hedapenean ere parte hartu genuen; 48 artistaren ekinbide bat, konfinamendua islatzeko. 500 aleko edizioa agortua dago dagoeneko, eta salmentaren irabaziak erietxe baterako osasun materialak erosteko eman ziren.

Gaur egun, 2.675 ale daude argazki liburuen bilduman. Museoak ahalegin berezia egin zuen 2020an, eta lehen argitalpen agortuen aleak erosi zituen bildumarako, hala nola **Robert Franken** **Les américains** (1958) eta **William Kleinen** **New York** (1956), baita Alemania nazik

1938 eta 1942 artean argitaratutako **26 argazki liburuxka** ere.

Amaitzeko, nabarmendu behar da liburutegiak **Archivo Oral** proiektua bultzatu zuela, urte asko dituzten dendetan azken urteetan bildutako lekukotzen 20 elkarritzeta editatuz.

ARGITALPENAK

Lau argitalpen kaleratu ziren: **Deabrua ote; Bruegheldarren mundua** erakusketako katalogoa, Espainiako Eskultura Museo Nazionalarekin eta Asturiasko Arte Ederren Museoarekin batera; **Nagore Amenabarroren Platina** erakusketaren katalogoa, **Artea abian** proiektuaren lehen edizioa, Kutxa Fundazioarekin batera; eta **Atzera Begirako Poetika. Antton Elizegi argazki funtsa** eta **Postigo. Crónica de una época** erakusketen katalogoak, zeinak museoaren bildumen sailean sartu ziren, bi erakusketa horietan geure funtsak agertzen direnez.

URGULL

Urgull mendiko ondareak gure ondarea eta historia ezagutzeko aukera ematen du. 2020an, mendiko kultur ekipamenduak itxita egon ziren osasun larrialdia zela eta, baina, hala eta guztiz ere, zenbait ekinbide burutu ziren Urgullek gordetzen duen aberastasuna ezagutarazteko.

Nabarmentzekoa bi **euskarri** egin izana, non zailtasun gutxiko ibilbide bat proposatzen baita, ondare historiko eta naturalaren gunerik garrantzitsuenetan barrena: **mapa bat, paperezkoa, eta Urgull app-a**. Aplikazioaren bertsioan, gainera, gune eta gotorleku historikoei

Museoaren berririkiera.

buruzko informazioa, espezie naturalei buruzko azalpenak, paisaia begiratokiak eta museoaren bildumako argazki zaharrak datoz.

Erakusketa iraunkorra berritzea izan zen urteko mugarri nabarmenetako bat; mantentze lanak egin ziren, bai eta Historiaren Etxeko erakusketa iraunkorra aldatu eta hobetu ere.

Azkenik, kanoien kontserbazio eta zaharberritze lanak nabarmendu behar dira.

KOMUNIKAZIOA

2020ak erronka handia jarri zion museolari, eta komunikazio sailak ere ahalegin handia egin behar izan zuen baliabide berrien bila, jendearekin harremanetan jarraitu ahal izateko. Konfinamenduak iraun bitartean, **bide berriok digitalak izan ziren batez ere**, eta, martxan jarri ziren

ekinbideei esker, museoak kultur eduki interesgarriak eta entretenimendurakoak eskaini zituen. Hala, **erakusketak ikus-entzunezko formatuetan jarri ziren** Interneten partekatu ahal izateko; bideoak eta beste material batzuk egin ziren hainbat arlotan espezialista ziren adituekin museoko funtsei buruz (**#STMLoMÁS** atala, erakusketa iraunkorreko pieza hautatu batzuekin); museoak aspaldi honetan bere kanal digitaletan jarri dituen ikus-entzunezko edukiak nabarmendu ziren, eta abar.

Proiektu horiek aurrera ateratzeko, lan egiteko era berriak bilatu ziren, departamenduen arteko elkarlanean. Emaizak aberasgarriak izan ziren.

Urtean zehar, museoak 13 prentsaurreko eman zituen (nabarmentzekoa da beste erakunde eta entitate batzuen aurkezpen batzuk ere egin zirela, gai eta proiektu interesgarrien ingurukoak), eta 25 prentsa ohar igorri ziren.

Museoaren eskuorria.

Webaren erabiltzaileen kopurua 126.357 izan zen, 2019an baino zertxobait gutxiago (%10). Erraz ulertzekoa da hori, batez ere *Agenda* eta *Aldi baterako erakusketak* izan ohi direlako interesgune nagusiak museoaren webgunea bisitatzen dutenentzat. Hala ere, hobetu egin zen bisiten kalitatea (iraupena, bisitaturiko orrialdeen kopurua, errebote-ehunekoak).

Posta elektronikoaren, sare sozialen eta trafiko organikoaren bidez iristen diren bisiten ehuneko nabarmen igo da, eta horrek esan nahi du museoak ondo kokatuta dagoela sarean.

Oro har, **sare sozialek** mugimendu handia izan zuten urte osoan. Denetan egin zuen gora jarraitzaileen kopuruak, batez ere **YouTube**n, zeina eduki gehien jaso zuen plataformetako bat izan zen. Martxoan, bestalde, **Instagram**en jarri zen martxan museoaren profila, eta 1.000 jarraitzaile baino gehiago zituen urtearen amaieran. Hala, bada, gaur egun museoak bere lekua du Facebook, Twitter, YouTube, Instagram, Flickr eta Ivoox-en. **Vandana Shivaren** bideoek zuten ikuskapen gehien 2020. urtearen amaierarako (20.000tik gora ingelesez eta gaztelaniaz).

5.700 lagunek baino gehiagok jaso zituzten museoak bidalitako buletin elektronikoak. Kopuru horrek gora egin zuen 2020an ere.

Nabarmentzekoa da, bestalde, **Jardueren Agenda** hilabetekari izatetik hiruhilabetekari izatera pasatu zela, nahiz eta osasun larrialdiak utzi ez formatuak finkatzen eta etorkizunera begira plan seguruak egiten.

Agendaz gain, **euskarri batean argitaratu zen lehen aldiz argazki liburuaren inguruko urteko programazioa**, baita erakusketa aldikakoen eta iraunkorraren ohiko liburuxkak ere.

Publizitateari dagokionez, museoak publizitate iragarkiak sartu zituen komunikabideetan, batez ere museoaren babesle edo enpresa ongile diren komunikabideekin egindako lankidetzak akordioaren bitartez, aldikako erakusketei eta bazkide kanpainari zabalkundea emateko, batik bat. Kanpaina horretan, indar berezia egin zen 2021ari begira kopurua handitzeko. Orobat, museoak publizitate plan bat egin zuen komunikabide espezializatuetan eta orokorretan, jardueren zabalkundea areagotzeko ikus-entzule potentzialen artean.

STM

San Telmo Museoa